

nøjes med lige at røre ved Sagen, det er med Hensyn til Handelsministeriet. Det er en offentlig Hemmelighed, at Handelsministeriet ikke er blevet det, som man oprindelig havde haabet fra de erhvervsdrivendes Side, nemlig at det skulde blive ligesom en Surdejg, som skulde gennemsyre alle de øvrige Ministerier og efterhaanden faa dem ind paa en mindre bureaukratisk Maade at styre Land og Rige paa, altsaa faa de forretningsmæssige Synspunkter mere i Forgrunden. Dette være nu, som det være vil; men nu er det saaledes, at man i Handelsministeriet har et godt personligt Materiale af dygtige Embedsmænd, der ganske vist ikke have nationaløkonomiske Synspunkter eller Kendskab til Forretningslivet, men som efter almindelig ministeriel Maalestok ville være i Stand til at præstere et dygtigt og samvittighedsfuldt Arbejde. Det er derfor i høj Grad beklageligt, at de Mennesker have saa overordentlig lidt at bestille. Der maatte kunne ske Forandringer mellem Ministerierne, saaledes at denne Stab virkelig fik noget at gøre, saa at nogle af de øvrige Ministerier til Gengæld kunde blive noget aflastede. Det maatte dog kunne ordnes saaledes, at der blev mere Forhold i det. Det er efter min Formening højst ejendommeligt, at man har en saadan Stab staaende uden virkelig at udnytte den. Da den højtærede Finansminister som Konseilspræsident oprettede Handelsministeriet, opstillede han som Motto eller Program for det de berømte Ord: Nur keine Dummheiten machen! Nu vil jeg sige, at til *ikke* at gøre Dumheder behøver man dog vel ikke Embedsmænd; jeg ved ikke, om man behøver Embedsmænd for at gøre Dumheder, men til *ikke* at gøre Dumheder kan man i alt Fald ikke behøve mange Embedsmænd. Og naar der oven i Købet kunde blive noget nyttigt at gøre ved Siden af at undgaa at gøre Dumheder, saa synes jeg, det vilde være lige saa godt og formaalstjenligt, om man gav disse Mennesker dette at gøre. Det fortælles om Tschering — jeg har ikke kunnet finde Citatet nogetsteds, hverken i Rigsdagsfidende eller i noget Skrift, men maa nøjes med at gentage den mundtlige Tradition —, at han skal have sagt i sin Tid, altsaa for et Par Menneskealdrer tilbage, at naar han fik et Par flinke Underofficerer, saa kunde han magelig bestyre Ministerierne, og saa kunde man gerne afskedige baade Departementschefer, Kontorchefer, Fuldmægtige og hele Redeligheden. Nu vil jeg sige, at naar vi have en saa dygtig Mand som den nuværende Handelsminister, som er saa godt inde

i sine Sager, og til hvem Erhvervslivet har saa stor Tillid, saa kunde man vel ikke nøjes med nogle Underofficerer — thi det bruger man ikke nu for Tiden —, men et Par Damer med Skrivemaskiner maatte vel kunne forslaa. Det rimelige vilde være enten at formindske Styrken i Centraladministrationen, altsaa derigennem komme til en virkelig Besparelse, eller ogsaa omfordele Forretningerne saaledes, at man udnytter den forhaandenværende Arbejdskraft.

Jeg nævnede før, at vi fra vor Side havde det store politiske Fortrin, at vi gerne ville være med til at hjælpe den nuværende Regering til at bringe Landet ud af den nuværende økonomiske Misère. Jeg pegede i saa Henseende paa de indirekte Skatter. Lad mig sige, at naar den højtærede Finansminister f. Eks. i Fjor stillede sig afvisende overfor Skat paa, hvad han kalder Nødvendighedsartikler, hvormed han bl. a. maa have tænkt paa Artikler som Petroleum og Kaffe, og han nu kommer og foreslaar at lægge en betydelig Skat paa bajersk Øl, saa forekommer det mig, at der skjuler sig nogen Formalisme deri. Det kan ganske vist siges, at man kan bedre undvære bajersk Øl, at det i højere Grad er en Luksus, eller hvad Udtryk man nu vil bruge, end Petroleum og Kaffe, men til syvende og sidst er det jo dog de samme Lommer, det kommer til at gaa ud af. Om det er Mutters Kaffeetaar eller den fælles Lampe, eller det er Fatters Bajer, det er ligegyldigt, thi det er jo Fatters Lommer, det kommer til at gaa ud af, det er de samme Mennesker, som bruge og nyde disse Ting. Som Følge deraf vil det være langt mere anbefalelsesværdigt at vælge saadanne Skatter end de af Regeringen foreslaaede. Dette skal jeg imidlertid vende tilbage til om lidt.

Jeg vil nu blot belyse nærmere Betydningen af, at man fra Regeringens Side politisk set er henvist til det konservative Flertal i Landstinget som sine naturlige politiske Forbundsfæller i Modsætning til de Radikale og Socialdemokraterne. For de Radikales Vedkommende jo nemlig er Stillingen den, at de vedblivende hævde med en Haardnakkethed, som er rent ud forbløffende, at den nuværende Misère skyldes udelukkende eller ganske væsentligt Militærudgifterne. Nu er det imidlertid saaledes, at netop den nuværende Misère kan i alt Fald ikke for nogen nævneværdig Del skyldes Militærudgifterne. Thi de Beløb, der hidtil ere brugte paa Finanslovene for 1909—10 og 1910—11 og bevilgede for 1911—12 i Henhold til Loven af 30. September 1909, ere